

владения иностранными языками, прежде всего английским. Именно поэтому подготовка учителя английского языка играет стратегическую роль в настройке европейской образовательной системы на соответствующую реакцию, помогая вооружить студентов необходимыми знаниями, умениями и навыками, предоставит им возможности для социальной инклюзии и профессиональной самореализации.

Ключевые слова: интернационализация, интеграция, евроинтеграция, учитель английского языка, учитель нового поколения.

KOMAR O. S. European Integration Processes and Concept of Training of the English Language Teacher of Tomorrow.

The article reveals conceptual approach to the problem of the English language teacher training in the European Union. Actual features of the processes of internationalization and integration are analysed, retrospective of integration is given and peculiarities of the concept of training of the English language teacher of tomorrow are defined. Analysis of the concept is based on the study of organization and methodology of the English language teacher training in the European Union with the particular attention paid to suggestions on improvement of the training process in relation with integration processes and prospects of concept's realization at the European, national and regional levels.

The processes of internationalization in the different spheres of public life and eurointegration both into European Union, and outwardly, strengthen the value of general language competence and possessing foreign languages, foremost English. For this reason preparation of teacher of English plays a strategic role in tuning of the European educational system on a corresponding reaction, helping to arm with students necessary knowledge, abilities and skills, to enable to professional self-realization.

Keywords: internationalization, integration, European integration, English language teacher, teacher of tomorrow.

УДК 378.011.3-051:796.071.4

Мартіросян О. І., Порошина В. Д., Видрич Н. М.

**ФОРМУВАННЯ “НОВОЇ ІСТОРИЧНОЇ СПІЛЬНОТИ” –
РАДЯНСЬКИЙ НАРОД, ЯК ПОЧАТОК ІДЕОЛОГІЧНОГО ТИСКУ
КРЕМЛЯ НА НАЦІОНАЛЬНУ СИСТЕМУ ОСВІТИ УКРАЇНИ
У 60-80-ті роки ХХ СТОЛІТТЯ**

На основі використаних історичних, педагогічних, соціологічних джерел автори статті акцентують, що у 1960-ті – 80-ті роки ХХ ст. посилюється ідеологічний тиск Кремля на суспільно-культурне життя і систему освіти України. Нехтувалось вивчення національної мови в цей радянський період, посилювався ідеологічний тиск на навчально-виховний процес в школах і технікумах. Декларативність освіти і відчуженість школи від запитів особистості і життя призводили до застійності і усередненості навчання.

Роль авангарду в захисті і в розвитку української мови, літератури, педагогіки, вокальної творчості, кіномистецтва, відіграла українська інтелігенція разом зі спілкою письменників України, науковцями, освітянами. В галузі освіти і виховання було взято курс на її гуманізацію, інновацію, засвоєння учнями і студентами загальнолюдських цінностей; продовжувала зростати кількість науковців.

Ключові слова: радянська авторитарна політика, національна система освіти, ідеологія радянського світогляду, суспільно-культурне життя.

Кінець 60-х – початок 80-х років ХХ ст. характеризувався посиленням ідеологічного тиску на систему освіти України. В школі утверджувався авторитаризм, а в багатьох середньо-спеціальних навчальних закладах існувала застійна, освітньо-методична система, яка, по суті, ігнорувала особистість дитини та її запити. Кінцевою метою здійснюваної авторитарної політики було: формування усередненої для всіх етносів радянської імперії як мовно-культурної реальності, трансформація самотніх і окремих культур в універсальну систему приписів, норм і ідеалів та формування “нової історичної спільноти” – радянського народу, для якого верховним ідеалом були б настанови та догмати панівної кремлівської ідеології, в даному випадку – комуністичної.

Правляча партійна верхівка усвідомлювала, що школа, як представник освітніх навчальних закладів і держави, в цілому перебувала у глибокій кризі. Догматичні приписи морального кодексу увійшли у суперечність із реаліями суспільно-культурного життя і педагогічної моралі. У повсякденному житті підростаючого покоління відбувалися зрушення у ціннісних орієнтирах. Молодь намагалася світоглядно правдиво мислити, але боялась, спостерігалась недовіра до чиновників, до законів, до держави, яка не може захистити свій народ, особливо на початку війни в Афганістані (1979).

Суспільно-політична, культурна, громадська діяльність людей у ієрархії цінностей займала одне з останніх місць. Про гуманізм, інтелектуальність, гуманність у навчально-виховному процесі, дедалі більше, говорили із скептицизмом, або в кращому разі, вважали, що це прерогатива лише школи і навчального процесу, тому що все це у реальному житті відбувалось за іншими законами.

У 1983 р. в доповіді Ю. В. Андронova, присвяченій 150-річчю від дня народження К. Маркса, промайнула необережна ремарка: “... радянські люди не знають суспільства, в якому живуть ...”. Андропов Ю. знав, що казав..., стало зрозуміло, що реальна історія радянського суспільства і багатьох політичних фактів не схожа на офіційну, це був міф і змінити її без радикального оновлення і очищення всього суспільного організму – неможливо. Це показали реформи освітньої галузі у 1984 р. та у 1987–1988 років [2, с. 91].

На зламі 60-х – 80-х років Україна, в умовах суспільного застою, який визначав характер суспільно-культурного і економічного життя бувшого СРСР, потерпала від: зневажливого, некультурного, пригніченого ставлення до соціальної гідності українських людей з боку московських чиновників і бюрократів, а саме до нашої мови, історії, літератури, мистецтва. Школи не виховували інтелектуалів, навчальні плани і програми були заполітизованими, не цікавими, обов’язковими предметами вивчення стали “Історія КПРС”, “Конституція УСРР”. Почався період переслідування

української інтелігенції, зокрема педагогів, літераторів, художників, скульпторів, акторів, діячів культури. Ця гірка чаша не оминула і українських митців. По-варварськи було знищено шестиметровий вітраж роботи А. Горської, Л. Семічкіної, О. Заливахи у Київському університеті. З часом А. Горська загинула за невідомих обставин. У творчості художниці-кераміста Г. Севру були патріотичні українські твори, що належали до "Козацького циклу", але в період ідеологічного тиску і культурного застою, ця тема виявилась забороненою і талановиту жінку-митця, за вказівкою Москви, було виключено зі Спілки художників України, а її творчість цілком ігнорувалась. Шестидесяті роки ХХ століття характеризуються відставкою М. С. Хрущова і приходом до влади в СРСР Л. І. Брежнєва (1964). Почався поворот до неосталінізму, що супроводжувався репресіями, утисками та переслідуваннями багатьох відомих літераторів, педагогів, поетів, митців культури. Інтенсифікувався процес русифікації, що обґрунтовувалося кремлівською теорією як "зближення націй" і перетворення їх на нову історичну спільність – "радянський народ". Ідеологічний тиск відчула і українська педагогіка. Були прийняті спеціальні постанови уряду СРСР (1978 р. і 1983 р.), де вчителям російської мови в Україні встановлювалися 15 % надбавки до ставок, а класи склалися з двох груп, у яких було 25 дітей. Вивчення російської мови в школах стало обов'язковим, а українська мова і література – вивчались за бажанням, їх години були обмежені. Класи, де вивчалась українська мова не поділялась на дві групи.

Різко зменшилась кількість літератури, що видавалась українською мовою. У 1970 р. за назвами видань, кількість книжок і брошур, виданих українською мовою, склала лише 38,2 %. Несправедливий жорсткій критиці був підданий класик української літератури О. Гончар за роман "Собор" (1968), який присвячувався темі збереження національної духовної спадщини. Автор правдиво відобразив в романі період в радянському суспільстві культурного зубожіння і деформацій духовного життя. Сміливо кинув виклик тоталітарно-комуністичній системі критик і публіцист. І. Дзюба, своєю книгою "Інтернаціоналізм чи русифікація" (1972), довів, що фактично, кремлівський уряд реанімував "жданівщину" для боротьби з "українським буржуазним націоналізмом" [1, с. 10].

В цей період ідеологізуються всі види мистецтва і всі напрямки суспільно-культурного життя в українській республіці. З 1966 р. почалося впровадження загальнообов'язкової десятирічної освіти. В Україні інтелігенція і молодь прагнули до знань, до нових ідей, молодь шукала центри позашкільної і післядипломної освіти. Було відкрито ще 5 університетів, а саме, у Донецьку, Сімферополі, Запоріжжі, в багатьох містах почали працювати курси з вивчення іноземних мов [7, с. 10].

У 1984 р. радянським урядом була здійснена спроба реформувати освіту. Посилювалася ідеологізація у навчально-виховній роботі шкіл та інтернатів, "сталінщина" і Кремль створювали нових героїв для своєї історії. Навчання запроваджувалося з 6 років, а 8-річні школи реорганізувалися в 9-річні, середні – в 11-річні. Характерними рисами процесу навчання і

освіти були уніфікація, жорсткий партійний контроль, ігнорування етнонаціонального і патріотичного чинника українського народу, повна відсутність громадянської позиції, заорганізованість і застійність навчально-виховного процесу. Професійна підготовка фахівців відставала від світового рівня, а у науковій сфері проявлявся бюрократизм, відсутність інновацій і соціальний застій. В багатьох галузях культури, науки і виробництва накопичувалося багато невирішених проблем, недоліків, які призводили до уповільнення фундаментальних і наукових розробок, багато досліджень в СРСР втрачали передові позиції у світовій науці, так як була відсутня матеріальна база. Усі негативні явища в суспільно-економічному житті країни камуфлювалися під яскравими плакатами з гаслами: “Партия – ум, честь и совесть нашей эпохи”. Всі ці негативні риси і руйнівні тенденції “комуністичного розвитку” спостерігались в системі освіти і процесу навчання і в Українській республіці у складі СРСР. Українська педагогіка, за таких обставин, не могла сприяти гуманному вихованню особистості. Українська педагогічна практика була витіснена за рамки офіційної педагогіки, а ідеологізація освіти призводила до деморалізації особистості як учня так і вчителя. Декларативний характер навчання і виховання, “дегуманізація і застійність” освіти, безініціативність, нестача інноваційних освітніх ідей, відчуженість школи від запитів особистості і життя, усередненість навчання призвели до знищення демократичного світогляду молодого покоління. Але, все ж таки, гуманістична, животворча думка і світоглядна позиція української нації не згасила в українській педагогіці позитивних змін. Педагог В. О. Сухомлинський, чий творчий, сміливий талант і діяльність почали розвиватися в період хрущовської “відлиги”, через свої новаторські гуманістичні ідеї і підтримку свої колеги-педагогів, розглядав виховання і навчання в школі через призму “громадянського виховання” як моральну основу для всебічного розвитку нового молодого підростаючого покоління.

В 60–80-ті роки ХХ ст. справжнім новаторством і педагогічним подвигом було його твердження, що “... демократизм нашого суспільства несумісний зі сліпим, безмовним підкоренням системі..., людина відчуває себе не безсловесним “гвинтиком”, “коліщатком”, а самостійною духовною силою, повною великої значущості, повною почуття власної гідності і розуму” [15, с. 8]. На нашу думку, саме в педагогіці В. Сухомлинського, його людяності, порядності, життєвих поглядах, інноваційних переконаннях була закладена квінтесенція громадянського виховання і гуманізму в українській освіті [16, с. 21].

Педагог-новатор, дослідник, мудрий керівник і організатор В. Сухомлинський прекрасно розумів, що гуманне громадянське суспільство можуть побудувати лише освічені, виховані, милосердні, толерантні люди, які здатні до усвідомлення себе як вищої цінності. У своїй праці “Народження громадянина” (1971) В. Сухомлинський акцентує, “... по суті, виховання є тривалою багаторічною підготовкою маленької людини до усвідомлення істини: люди – найвища цінність” [14, с. 140]. Одна з таких

граней педагогічної майстерності "... творити в своєму вихованцеві потребу в людині, створювати тонку людську здатність дорожити іншою людиною, готувати маленького громадянина до того, щоб він умів бути вірним іншій людині" [14, с. 141]. В незворотні і непрості 70-ті роки для педагога В. Сухомлинського демократизм спілкування з учнями, відчуття гордості і відповідальності за свою Батьківщину, повага до історичних і традиційних надбань суспільства, утвердження духовності, повага до особистості і її розуміння, правдивість і працелюбність, толерантність стосовно культури і традицій інших народів, – все це було моральними рисами особистості, яка постійно була у полі зору педагога-гуманіста і новатора. В 70-80-х роках ХХ ст. українська педагогіка, не дивлячись на авторитарні риси навчально-виховного процесу, проводила в навчальних закладах ряд досліджень з метою виховання громадянськості і порядності у підростаючого покоління. Метою обговорення і дослідження педагогів і науковців були: любов і повага до учнів з боку педагогів, індивідуалізація гуманістичного виховання, роль колективізму, значущість діалогу: педагог і учень, педагогічний такт, історична минувшина і багато інших.

У свій час педагог І. О. Синиця звернув увагу на те, що у вихованні гуманних і моральних цінностей, неабияку роль відіграють почуття міри, поваги і такту учителя. Якщо учитель хоче досягти взаємопорозуміння, він, передусім, має шанувати особистість учня, не принижувати його гідність, "до учнів треба звертатись так само ввічливо і з такою ж повагою, як і до дорослих, тільки ще більше уважлише і бережливо" [13, с. 39].

Далі, наголошує педагог І. О. Синиця, що "... учні не розкриваються перед безтактовними учителями, не діляться з ними своїми думками, не звертаються до них за порадою..." [13, с. 28]. Минає час, змінюються погляди, ідеї, концепції, змінюється стиль спілкування з вихованцями. Сучасний український дослідник І. Бех наголошує, що "... надзвичайно складно сьогоднішньому учителеві йти поруч разом з дитиною, жити її інтересами...". Практика творчих відносин "учитель-учень" підтримує можливість дати шанс на утвердження маленької особистості, дати можливість учням і студентам розкритися. Людність у взаємовідносинах "учитель-учень" викликає відповідну людність і у учнів, які починають розуміти, що учитель, так само як і вони, переживає, радіє і журиться. Можливо, пройде ще багато років і багато нового винайде наша шкільна освітня система, але педагогіка колективного творчого життя, педагогіка взаєморозуміння, толерантності і мудрого серця – завжди будуть новим відкриттям.

Це і зараз підтверджують "школа життя" Ш. Амонашвілі, "педагогіка успіху" А. Белкіна, "щадяща педагогіка" В. Шаповала, "педагогіка толерантності" Ю. Захаренка. І як інноваційна позиція педагогічного процесу звучать слова – "ти можеш", "він може" – розуміють його учні і, виникає надія, – "я можу" – вірить сам учень" [3, с. 49]. На сьогодні ця позиція і спільний пошук істини виховних завдань лежать у контексті нової парадигми суб'єкт-об'єктних взаємовідносин демократичного стилю

спілкування і ініціативи творчості в процесі навчання учнів в українських вчителів і педагогів ХХІ ст.

Повертаючись до нашої історії, треба відмітити, що у 1989 р., після перших демократичних виборів до Верховної Ради УРСР, було прийнято Закон УРСР “Про мови в Українській РСР”, спрямований на захист національної мови, забезпечення її в усіх сферах суспільно-культурного життя. Роль авангарду в захисті і в розвитку української мови, літератури, педагогіки, вокальної творчості, кіномистецтва, відіграла українська інтелігенція разом зі спілкою письменників України, науковцями, освітянами.

В галузі освіти і виховання було взято курс на її гуманізацію, інновацію, засвоєння учнями і студентами загальнолюдських цінностей.

В цей період продовжувала зростати кількість науковців, число яких досягло у 1989 р. до 220 тис. осіб. Суттєві зрушення відбулися в історичній і педагогічній науках. По-новому, з елементами національної гордості, було розглянуто і досліджено події Визвольної війни українського народу від керівництвом Б. Хмельницького у 1648–1954 років, переглядалась діяльність І. Мазепи, С. Петлюри, С. Бандери, М. Грушевського, В. Винниченка, Д. Дорошенка, О. Антоновича, В. Вернадського, О. Музиченка, М. Костомарова, М. Берлінського, Є. Петрушевчича, П. Скоропадського, П. Орлика, К. Левицького, Д. Донцова, М. Порша, Б. Мартоса, І. Липи, М. Міхновського, В. Липинського та інших видатних громадсько-політичних діячів України.

До кінця 80-х років починають заповнюватися “білі плями” нашої історії в царині української літератури, філософії, педагогіки, мистецтва, культури. В цей період повертаються чисті імена до несправедливо репресованих і забутих діячів: І. Драча, Л. Костенко, Д. Павличка, Р. Іваничука, В. Стуса, Є. Сверстюка, Є. Маланюка, І. Дзюби, Ю. Немировича, І. Огієнка, А. Мацієвича, А. Войнаровського, С. Зборовського і багато інших. Всі вони і на сьогодні займають належне і поважне місце в скарбниці української історії, літератури, поезії, педагогіки, мистецтвознавства, філософії [2, с. 98].

Використана література:

1. *Алексєєв Ю.* Україна: освіта і держава (1987–1997) / Ю. Алексєєв. – Київ : Експрес об’ява, 1998.
2. *Балл Г. О.* Сучасний гуманізм і освіта: соціально-філософські та психолого-педагогічні аспекти / Г. О. Балл. – Рівне : “Ліста М”, 2003. – 114 с.
3. *Бех І. Д.* Виховання особистості : у 2-х кн. – Кн. 2. / І. Д. Бех. – К. : Либідь, 2003. –
4. *Дем’янчук С. П.* Трудова підготовка учнів загальноосвітніх шкіл України (1945–1999 років) : дис. ... канд. пед. наук / С. П. Дем’янчук. – Тернопіль, 2000. – 163 с.
5. *Жулинський М.* Із фаланги вибули найкращі / М. Жулинський // Райдуга. – Київ, 1990. – № 8.
6. *Іванов І. П.* Методика коммунарського виховання / І. П. Іванов. – Москва : Просвещение, 1990.
7. *Карпова А. О.* Взаємодія політики і культури у процесах гуманізації суспільства / А. О. Карпова // Вісник КНУКіМ. Серія “Педагогіка”. Київський національний університет культури і мистецтв. – Київ, 1999. – № 1.
8. *Литвинов С. А.* Мета і завдання комуністичного виховання підростаючого покоління / С. А. Литвин. – Київ, 1958.

9. *Мартіросян О. І.* Суспільно-історичні умови становлення і розвиток освіти дорослих в Україні як педагогічного напрямку 1920–1960-х років ХХ ст. / О. І. Мартіросян // Наукові записки : [збірник наукових статей] ; Мін-во освіти і науки України ; Нац. пед. ун-т ім. М. Драгоманова, 2011. – Вип. № 92 (серія “Педагогічні та історичні науки”). – 276 с.
10. *Минуле України: відновлені сторінки.* – Київ : Либідь, 1991.
11. *Огнев'юк В. О.* Освіта в системі цінностей сталого людського розвитку / В. О. Огнев'юк. – Київ : Знання України, 2003.
12. *Педагогический поиск / сост. И. А. Баженова.* – 3-е издан. и дополн. – Москва : Педагогика, 1989.
13. *Синица И. О.* Педагогический такт и мастерство учителя / И. О. Синица. – Москва : Педагогика, 1983.
14. *Сухомлинский В. А.* Рождение гражданина [как мы руководим умственным трудом на уроке] / В. А. Сухомлинский. – Москва : “Молодая гвардия”, 1971. – С. 131-142.
15. *Сухомлинский В. А.* Сердце отдаю детям / В. А. Сухомлинский. – Київ : “Радянська школа”, 1969. – С. 5-9.
16. *Сухомлинська О.* Про стан теорії і практики виховання в освітньому просторі України / О. Сухомлинська // Шлях освіти. – 1998. – № 3.

References:

1. *Aleksieiev Yu.* Ukraina: osvita i derzhava (1987–1997) / Yu. Aleksieiev. – Kyiv : Ekspres obliava, 1998.
2. *Ball H. O.* Suchasnyi humanizm i osvita: sotsialno-filosofski ta psykhologo-pedahohichni aspekty / H. O. Ball. – Rivne : “Lista M”, 2003. – 114 s.
3. *Bekh I. D.* Vykhovannia osobystosti : u 2-kh kn. – Kn. 2. / I. D. Bekh. – Kyiv: Lybid, 2003. –
4. *Demianchuk S. P.* Trudova pidhotovka uchniv zahalnoosvitnikh shkil Ukrainy (1945–1999 rr.) : dys. ... kand. ped. nauk / S. P. Demianchuk. – Ternopil, 2000. – 163 s.
5. *Zhulynskyi M.* Iz falanhy vybulu naikrashchi / M. Zhulynskyi //Raiduha. – Kyiv, 1990. – № 8.
6. *Ivanov I. P.* Metodika kommunarskogo vospitaniya / I. P. Ivanov. – Moskva : Prosveshchenie, 1990.
7. *Karpova A. O.* Vzaemodiia polityky i kultury u protsesakh humanizatsii suspilstva / A. O. Karpova // Visnyk KNUKiM. Seriiia “Pedahohika”. Kyivskiy natsionalnyi universytet kultury i mystetstv. – Kyiv, 1999. – № 1.
8. *Lytvynov S. A.* Meta i zavdannia komunistychnoho vykhovannia pidrostaiuchoho pokolinnia / S. A. Lytvyn. – Kyiv, 1958.
9. *Martirosian O. I.* Suspilno-istorychni umovy stanovlennia i rozvytok osvity doroslykh v Ukraini yak pedahohichnoho napriamku 1920–1960-kh rr. KhKh st. / O. I. Martirosian //Naukovi zapysky : [zbirnyk naukovykh statei] ; Min-vo osvity i nauky Ukrainy ; Nats. ped. un-t im. M. Drahomanova, 2011. – Vyp. № 92 (seriia “Pedahohichni ta istorychni nauky”). – 276 s.
10. *Минуле України: відновлені сторінки.* – Київ : Либідь, 1991.
11. *Ohneviuk V. O.* Osvita v systemi tsinnostei staloho liudskoho rozvytku / V. O. Ohneviuk. – Kyiv : Znannia Ukrainy, 2003.
12. *Pedagogicheskiy поиск / sost. I. A. Bazhenova.* – 3-е издан. i dopoln. – Moskva : Pedagogika, 1989.
13. *Sinitsa I. O.* Pedagogicheskiy takt i masterstvo uchitelya / I. O. Sinitsa. – Moskva : Pedagogika, 1983.
14. *Sukhomlinskiy V. A.* Rozhdenie grazhdanina [kak my rukovodim umstvennym trudom na uroke] / V. A. Sukhomlinskiy. – Moskva : “Molodaya gvardiya”, 1971. – S. 131-142.
15. *Sukhomlinskiy V. A.* Serdtse otdayu detyam / V. A. Sukhomlinskiy. – Kyiv : “Radyanska shkola”, 1969. – S. 5-9.
16. *Sukhomlynska O.* Pro stan teorii i praktyky vykhovannia v osvitnomu prostori Ukrainy / O. Sukhomlynska // Shliakh osvity. – 1998. – № 3.

МАРТИРОСЯН Е. И., ПОРОШИНА В., ЛАРИНА Е. А. Формирование “новой исторической общности” – советский народ, как начало идеологического давления Кремля на национальную систему образования Украины в 60-80-е гг. ХХ столетия.

На основе использованных исторических, педагогических, социологических источников, авторы статьи акцентируют внимание на то, что в 1960-е – 80-е годы ХХ ст. усиливается идеологическое давление Кремля на общественно-культурную жизнь и систему образования Украины. Пренебрегалось изучение национального языка в этот советский период, усиливалось

идеологическое давление на учебно-воспитательный процесс в школах и техникумах. Декларативность образования и отчужденность школы от запросов человека и жизни приводили к застою и усредненности образования.

Роль авангарда в защите и развитии украинского языка, литературы, педагогики, вокального творчества, киноискусства, сыграла украинская интеллигенция вместе с союзом писателей Украины, научными работниками, педагогами. В отрасли образования и воспитания был взят курс на его гуманизацию, инновацию, усвоение учениками и студентами общечеловеческих ценностей; продолжали расти количество научных работников.

Ключевые слова: советская авторитарная политика, национальная система образования, идеология советского мировоззрения, общественно-культурная жизнь.

MARTIROSIAN O., POROSHINA V., LARINA O. Formation of “new historic community” – Soviet people as a beginner of ideological pressure of Kremlin on the National System of education of Ukraine from 60s and 80s of XX century.

Based on historical pedagogical and sociological sources the authors of the article stresses that during the between 1960s and 1980s of the XX century the Kremlin intensifies its ideological pressure on the social and cultural life and the system of education of Ukraine. The study of Ukrainian language as a national language is violated. Declarativeness of education and alienation of school from requirements of personality and life caused stagnation of education system.

Role of advance-guard in defence and in development of Ukrainian, literature, pedagogics, vocal work, cinematographic art, Ukrainian intelligentsia played together with the union of writers of Ukraine, research workers, teachers. In industry of education and education a course was taken on her humanizing, innovation, mastering students and students of common to all mankind values; the amount of research workers continued to grow.

Keywords: Soviet authoritarian policy, National system of education, Ideology of Soviet outlook, Social-cultural life.

УДК 377.016:629.5.072.8

Мусоріна М. О.

МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ТЕХНІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ІЗ СУДНОВОЛОДІННЯ

У статті визначено категорію “професійна компетентність майбутнього судноводія” та основні її компоненти. Досліджено, що в процесі профільного навчання для формування базових компетентностей майбутніх судноводіїв в процесі фахової підготовки необхідно використання сучасних методів, інноваційних засобів та форм навчання відбору та побудови авторської педагогічної технології. Розробка інтегрованих практико-орієнтованих курсів, спрямованих на формування базових компетентностей майбутніх судноводіїв в процесі фахової підготовки, може сприяти вмотивованому вибору їх професії. Визначено основні принципи фахової підготовки та розкрито алгоритм використання проблемного викладу матеріалу. З метою формування комунікативних компетентностей майбутніх судноводіїв в процесі фахової підготовки цілком виправданим є запровадження проблемного, технологічного та комунікативного підходів. У статті розкрито поняття “педагогічна технологія”. Відповідно до цього автором створено власну модель педагогічної технології.

Ключові слова: компетентність, фахова підготовка, інтегровані практико-орієнтовані курси, принципи навчання, педагогічна технологія.